

V planetáriu umí odhalit více barev vesmíru, než vidí naše oči

9.5.2023 - | Krajský úřad Jihočeského kraje

Okolo hvězdárny a planetária prochází denně řada z nás, aniž by nakoukla dovnitř. „Myslím, že je to velká škoda. Hvězdárna a planetárium umí nabídnout neobyčejný zážitek, který vám doslova vezme dech, a jsem rád, že svůj program neustále zdokonaluje,“ říká náměstek hejtmana Jihočeského kraje pro kulturu Pavel Hroch. „Pro letošní rok připravuje skvělé věci, které byste si neměli nechat ujít. Jsou nejen krásné, ale i vysoce edukativní,“ dodává.

Vydáte-li se tedy podívat do parku na soutoku Vltavy a Malše, u vstupu vás upoutá velká fotka jakési mlhoviny a možná potkáte i Radka Stránského, jednoho ze zdejších hvězdářů, který se hned rozvypráví: *„Vesmír kolem nás je větší a barevnější, než jsme schopni vnímat. Pro zachycení celé vesmírné parády lidské oko nestačí, a tak nám pomáhají dalekohledy. Jeden takový se nově vznáší ve vesmíru, přes milion kilometrů od Země, a přináší nám ty nejúžasnější snímky mlhovin a galaxií. Jmenuje se teleskop Jamese Webba a dohlédne dokonce dále, než jeho starší kolega Hubble.“* Právě Webbův kosmický snímek slavné Orlí mlhoviny tedy nově zdobí fasádu budějovické hvězdárny a tato nová velkoplošná instalace (o ploše přes 50 metrů čtverečních) láká na další vesmírné objevy, ale i chystanou výstavu a pořad v planetáriu, věnované právě tomuto vesmírnému dalekohledu.

Jiný dalekohled nově „přistane“ přímo v kopuli hvězdárny. Nebude tak velký jako James Webb, ale zato speciálně navržený pro pozorování Slunce, naší nejbližší hvězdy. Doplní dva historické čočkové dalekohledy, které pamatují 19. století. *„Nově tak díky filtru ve spektrální čáře vodíku H-alfa spatříme detaily přímo na povrchu Slunce, jeho strukturu, skvrny, erupce a tak dále. Za jasného počasí bude možné od 10. května denně navštívit kopuli hvězdárny a vyzkoušet si nový dalekohled na vlastní oči,“* vysvětluje astronom Radek Stránský, zatímco dalekohled vybaluje z kovového kufru a sestavuje. Cestou z kopule projdete pod novým, českými skláři umělecky zpracovaným lustrem „Cosmos“ v podobě Sluneční soustavy. Různobarevné planety svítí tajemným světlem.

V přízemí pak najdete tu hlavní atrakci - digitální planetárium. Zpoza dveří sálu se zrovna tlumeně ozývá dunění hudby. Po chvíli se dveře pootevrou a vyběhne školní skupinka dětí a za nimi i lektor s tabletem v ruce. Ovládací prvky na displeji na vás asi budou působit vesmírně, zatímco vám lektor Jakub Šimánek vysvětlí, co všechno se v planetáriu promítá. *„Je to noční obloha, planety, galaxie, fotky i videa, průlety vesmírem a celé filmy v rozlišení 4k. Letos chystáme několik premiér, třeba 16. 5. poprvé uvádíme film „Vesmírní partáci“, který ocení děti i jejich rodiče. Vypraví se na dobrodružnou cestu do kosmu a dozví se o úžasných vlastnostech světla. Kromě živě komentovaných a autorsky komponovaných pořadů do programu vybíráme také filmy o vesmíru, které nám přijdou nejen atraktivní či vtipné, ale hlavně mají vysokou vzdělávací úroveň, ať už jsou pro děti či dospělé.“*

Všimli jste si, že je tu ještě druhý sál? Na hvězdárně je totiž i klasické kino, jednou měsíčně zde běží filmový klub, promítající lahůdky světové kinematografie. Na programu jsou i vědecké přednášky, ta nejbližší je o planetě Mars.

A to není všechno. Do prázdnin by měl na hvězdárně vzniknout zajímavý model Sluneční soustavy z grantu NPO. *„Na zahradě budou k vidění modely osmi planet v měřítku a při jejich prohlížení budete moci zapojit také mobilní aplikaci, díky které se na vaší obrazovce planety zhmotní i virtuálně, s mnoha zajímavými detaily k objevování. V červnu také v planetáriu uvedeme „Mnohobarevný vesmír“, novou projekci o světelném spektru a barevných krásách vesmíru. Připravujeme dokonce i*

vesmírné cestování s využitím brýlí pro virtuální realitu,“ popisuje nová lákadla Jakub Šimánek.
„Vesmír v planetáriu je letos opravdu ještě barevnější než dříve, přijďte se sami podívat!“

<https://kraj-jihocesky.cz/cs/v-planetariu-umi-odhalit-vice-barev-vesmiru-nez-vidi-nase-oci>